

"ФИС"

Пише:
Небојша
Кнежић

Торонио, април 2008.

И данас је то ниска, неугледна зграда на којој се уочавају велика метална слова "ДТВ ПАРТИЗАН" Налази се у Мис Ирбиној улици у граду Сарајеву кога су одмах по завршетку Другог свјетског рата прозвали "мали Париз" и то све због једног музичара Славка Хитрога који је у хотелу Европа са својим квартетом као од шале свирао свјетски популарну "Рамону", или "Over the rainbow" Са саксофонистом Загорцем, басистом Сињеријем и бубњарем Николићем могао је и да "извуче" Miles Daviis-еву "Birth of the Cool", а то су могли да примјете и процијене само најбољи познаваоци дџеза, али и у то вријеме у граду на Миљацки таквих је било поприлично!?

Тих посних година у "шехер" су долазили тек ријетки странци и углавном су одсједали у хотелима Европа или Централ. Многи од њих нису очекивали такав "ниво" музичара и њиховог репертоара и по одласку, своје пријатно искуство ширили су преко Беча, Париза, Лондона, Хамбурга па све до New Yorka.

*****

Само "jazz" је као нека прелазна болест па се и брзо увријежи. Славко је већ увелико гостовао по "Европи ноћу" а "кући", у великој дворани Фиса у једном даху под диригентском палицом Срђана Матијевића трештали су Harry James, Luis Armstrong, Dave Brubeck, Red Garland, и све то преко пет саксофона, четири трубе, четири тромбона, бубњева....

"ФИС" постаје центар и култно мјесто младих сарајлија. Дјевојке носе сукње тергалке и тијесне блузе од "мачије" вунице а оне слободније умјесто "коњских репова" опшипане су као Цин Сиберг, а младићи осим дугих и широких зулуфа у углу усана премећу догорјелу цигарету попут Jean Paul Belmonda из истоименог Годаровог филма "До посљедњег даха"

*****

Моји први животни кораци растезали су се између родне Радићеве и улици Аугуста Цесарца, односно Мис Ирбине гдје се налазила зграда Фис-а. Још нисам кренуо у основну школу а у Фис-у сам био варен и печен. Вјеровали или не као да је било још јуче и данас чујем грају и звиждук када играју кошаркашице, одбојкашице и рукометашице Младе Босне, док се трибине отвореног игралишта тресу од навијачких поклича. Ми дјеца смо испод њих, шћућурено буљимо у брзе и снажне ривалке које лавовским скоковима јуришају према противничким стивама а горе изнад нас, старија раја а међу њима највише "чилабера" који су осим добре "текме" парили и очи на тијесним дресовима младих спорташица....

Мајка сервира ручак очекујући оца са посла, али он не долази. Отвара прозор и онда се из оближњег Фис-а ори навијачка ватра и она зна да ће се супа охладити, враћа је у шерпу а кромпир у рерни ће се засигурно стврдућути, а он се, како је увијек говорила, не може подгријати. Наши очеви, мој и мојих јарана послије утакмице одлазе у оближњу банту Истре да се криглама сарајевског шива и са којом ракијом окријене послије бучног навијања и "кибицовања"...

И док отац покушава да загрли љуту мајку која му залуши врата спаваће собе испред носа он само одмахне руком и каже, "еее што она Мелиха има шуг, а како само она Весна брани, али нико не дрибла као Минка, и нико, и нико, нема онако, онако, развијене, као она..."

Гледам у оца који пали цигарету и уздише а затим одлазим да се свијем уз мајку. Док лијежем уз њу осје-

тим да јој је јастук влажан од суза, и ја је питам, "а зашто плачеш мама!?" "ништа сине, ништа, не плачем!" каже и помиљује ме по глави.

*****

Бак сам првак, читам Веселу свеску, Мале новине и књиге библиотеке Ластавица, Ђокићева Магареће године била је прва, протаберио је од корице до корице а ускоро у Фис-у почињем и да тренирам бокс. Било нас је седам или осам. Већ послије два три "спаринг" партнера кући долазим разбијене њоње али не одустајем, рођени ме отац бодри да истрајем док се мати очајнички противи.

Као пионирски кандидат за будуће шампионе у најтежим категоријама заједно са својим хаверима из секције, имамо приступ затвореној кафанској сали у којој се налазио телевизор. Ишчекивали смо бокс меч између Патерсона и Јохансона. Просторија је пуна дима, зноја и граје, све голи навијач.

"А за кога навијаш?". пита ме

се разљева из носа, и одустанем од свог првог нокаута у каријери.

*****

Десет година касније у улици Краља Томислава у кројачкој радњи Стеве Кунтића пијем прву кошуљу на цвијетиће и са еполетнама, исту онаку какву је носио Mike Dolenz из Манкиса. Чика Стеви сам исјекао слику из Џубокса а онда купио још један примјерак јер сам магизине љубоморно скупљао. Слику је рајснеглом прихепт'о на зид и рекао, "танак сам с' временом, дођи у четвртак, пијем по три комада за Пимпека и Боду из Индекса, познајеш ли их" пита док цифра шиваћу машину. "ахаа, из Фис-а, са Пимпеком сам пуц'о "на мале" али раније!" кажем поносно.

У суботу у пругастим "фрулишма" са угланцима цицелама на пинале и у "тазе шуљи" са рајом идем на једну од својих првих игранки, у Фис! Узбуђен сам па палим "кентушу" коју лежерно забијам у тијесни џеп али пазећи да вири кутија како би се једна Сњежана могла увјерити какве цигарете пушим....

*****

Јануар је 1968, и сарајевска зима окува град у ледену кошуљу која не да ни трамвајима да се рано ујутру извучу из својих ремиза и крену шпартати градским кварталима, али ни минус "двadesет и пет" није сметао да се сва младост Сарајева једне вечери скупи у Фису јер свирали су легендарни гости из Београда, Силуете и Зоран Мишчевић. До тада смо их слушали само преко радија или по "љевим" игранкама на којима су их имитирали неки фалш музички састави....

Ту вече сам имао чудан осјећај у стомаку, знао сам да ћемо се коначно ја и Жана упознати. и десио се. Гужва за улазак у салу Фиса била је као никада до тада. Пратио сам је попут сјенке и остао без свих дугмади на капуту. Нисмо били далеко једно од другога када су Силуете почеле да трепте, "сха ла ла ла лие". Врисак у сали био је почетак хистеричке никада виђене у нашем граду. Неко се онесвјестио, неко чупао косе, многи плакали а сви врштели и млатили главама у сав глас бескарајно понављајући, "SHA LA LA LA LI". Када су Силуете "крнуле" са Доновановим "Ухвати вјетар", хистеричка се претворила у општи лом, разбијане су столице у сали, полупана сва стакла, покрадена гардероба и многи новчаници а онда је почела и општа туча, али цијело то вријеме Силуете нису попуштале а онда општи делиријум Зоран Мишчевић разбија гитару, и остали чланови бенда уз шкрипу и јауке појачала која испуштају душу леме своје инструменте и Фис се претвара у ПАКАО. Из њега на неки ни до данас ми јасан начин излазимо ја и Сњежана, чврсто се држећи за руке а онда док смо закорачили на скендеријски мост застадосмо да ухватимо дах, али га поново изгубисмо јер су нам се усне спојиле. БИО ЈЕ ТО МОЈ ПРВИ ПОЉУБАЦ У ЖИВОТУ.

До тада никада нисам пољубио ни једну дјевојку, и да будем искрен, за његовим "укусом" сам трагао годинама, не птедећи усне ни љубавног жара, али, јесте било лијепо, само ништо као те ноћи на мосту Скендерија са једном Жаном која ме се сигурно више и не сјећа....

Јер наша љубав трајала је само три сусрета а онда се почела забављати са једним који је свирао гитару за коју ја нисам имао талента. Сјећам се да сам јој написао писмо како сам одлучио да се убијем због несретне љубави и послао јој га по њеној најбољој другарици, "није ми одговорила, и зато сам ваљда преживио...."

*****

Преживео сам и "босански пакао" а и онај који се зове "емиграција". Послије доста година коначно одлазим у родни град. И док корачам преко Скендерија моста, застанем, иииии, сигуран сам да у ваздуху осјећам врелину даха онога далеког пољубца, тик лебди изнад мојих носница и ужарених образа. Удишем дубоко, хоћу да га што дубље удахнем, али ми засмета суза у оку, и одустанем.... Лагано, да не кажем свечано, корачам према згради Фиса, пролазим поред своје бивше основне школе која се некада звала Слободан Принцип Сељо, и улицом Аугуста Цесарца која исто то више није, сада је Ла Беневоленија, ближим се Фису. Испред његовог улаза два, три кафанска стола, људе који сједе за њима не познајем. Загледам парк преко пута и видим Даворина и Мирзу од стакла у природној величини а онда, помислим како су искрена и лијепа сјећања боља и чвршћа од неукусних и лохотних споменика....

И док бившом Доситејевом, сада носи име неког хрватског великана, одмичем што даље од "протекле Миљацке", нека ми сила још једном окрену главу, и тада поново видим а и чујем онај урнебес пред светиљиптем наше младости. Прогутам кнедлу у грлу забијем руке у џепове и разгулим к'о чврст војник од мјеста које је трајно нестало у вртлогу минулог времена и кошмару промјењених имена улица, а у којима се нисам у стању снаћи. ♦

неки клиња мога узраста.

"за Патерсона" кажем важно "а ја за Јохансона" каже он на шепурено.

"еки, а из које си ти махала" питам га

"Шеноина" вели "а шта ако Патерсон побједи" "појешћу говно к'о баклаву" каже и ушмркне слину која му пури из носа

У петој рунди љевцом к'о малџем Јохансон нокаутира Патерсона и док цицела сала Фис-а јечи од навијачке сласти клинац из Шеноине ми се уноси у лице и са усана му читам јер га од галаме не чујем, "изгубио ти је Патерсон, сад ти требаш појест" говно к'о баклаву"

И таман замахнем да га нокаутирам а онда му видим ону слину како

И те суботе се ништа није догодило, ЊУ сам редовно виђао на корзоу а суботом обавезно у Фису на игранци. Бојао сам јој се прићи а када су дјевојке бирале дубоко сам увлачио димове како бих убио страх, ако ми случајно приђе, али није! Утјеха ми је била што није изабрала ни неког другог. Посматрали смо се кроз мрак и дим као два заљубљена дјетета а Бодина чаробна гитара пуна инструменталних фора и Пимпексов глас "рууукеее моооојеееее неееекоооо нееее даааа треебаааа" давали су подршку да издржимо до слиједеће суботе, слиједеће игранке када ћемо заиста како пјесма Индекса каже, пружити руке једно другоме....

Пролазиле су суботе за суботом, ја и Жана смо се све заљубљеније гледали али и даље смо чекали да нас неко "упозна" да се неки мој добар јаран или њена другарица коначно смилују.....